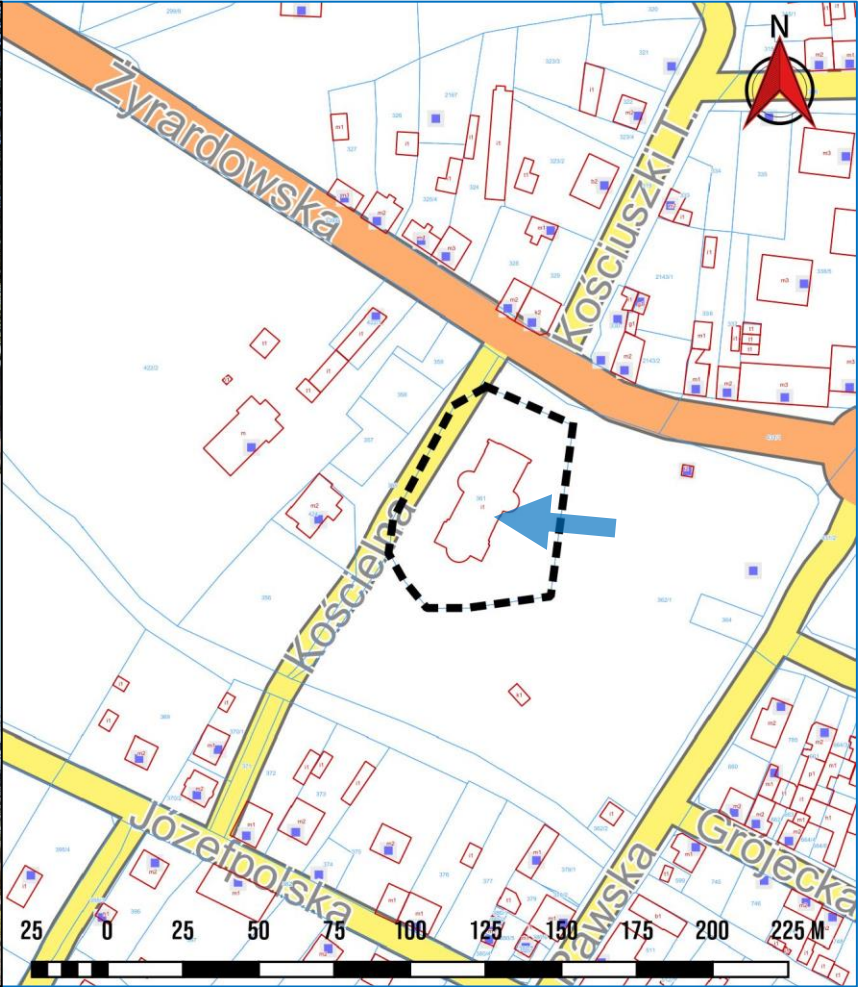

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość M S Z C Z O N Ó W
1. Nazwa KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JANA CHRZCICIELA		2. Czas powstania 1862-1865 r.	
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym			4. Adres ul. Kościelna 96-320 Mszczonów ul. Żyrardowska / Kościelna na działce geodez.: 361 obręb: 0001 MSZCZONÓW ID: 143802_4.0001.361 5. Przynależność administracyjna województwo mazowieckie powiat żyrardowski gmina Mszczonów 6. Formy ochrony Wpis do rejestru zabytków województwa mazowieckiego nr A-1846 decyzją nr 16/2025 z dnia 14.02.2025 r.

Kościół od półn-wschodu (zdj. górne) oraz od poł-zachodu (zdj. dolne)

Zasięg przestrzenny wpisu do rejestru zabytków: kościół i działka nr 361

Wycinek mapy ewidencyjnej w skali 1:2500. Źródło danych . <https://mszczonow.e-mapa.net/>

8. Historia, opis i wartości

Kościół został wybudowany w miejscu gotyckiego kościoła zniszczonego podczas pożaru Mszczonowa w 1800 r. Kościół wzniesiono w latach 1862-1865 wg. projektu architekta Franciszka Tournelle'a, ucznia Henryka Marconiego budowniczego Guberni Warszawskiej, przez Juliana Kaliszewskiego, Budowniczego Powiatu Warszawskiego. Hełm na wieży z XX w. W latach 1976-1977 remont elewacji kościoła.

Kościół nieorientowany, murowany z cegły ceramicznej, elewacje malowane i otynkowane z zachowanym detalem architektonicznym w postaci cokołu, gzymsu podokiennego oraz kordonowego, wydatnego profilowanego gzymsu koronującego. Kościół założony na rzucie prostokąta z absydami kaplic bocznych oraz półkoliście zamkniętym, nieznacznie wydłużonym prezbiterium ujętym niskimi aneksami. Bryła zwarta, złożona z korpusu nawowego z parą półkolistych absyd w osiach elewacji bocznych, niższego i węższego półkoliście zamkniętego prezbiterium z dobudowanymi niższymi aneksami. Korpus nawy zamknięty dachem dwuspadowym, nad absydami dachy stożkowe, prezbiterium przykryte dachem dwuspadowym przechodzącym w stożkowy, aneksy zamknięte dachami dwupołaciowymi. W osi fasady czworokątna wieża zamknięta hełmem kopulastym i iglicą. Elewacja fasady spięta w narożach pilastrami 3-osiowa, 2-strefowa w części środkowej z pseudoryzalitem zwieńczonym tympanonem, z głównym wejściem w jego osi; wejście z portalem ujętym pilastrami na których profilowane belkowanie zwieńczone trójkątnym naczółkiem, powyżej pas sześciu prostokątnych, półkoliście zamkniętych blend z których w parze środkowej przebite okna; pseudoryzalit zamknięty gzymsem i tympanon w którym zegar, Skraje fasady zwieńczone parą wazonów. W osi fasady wieża z elewacjami spiętymi pilastrami oraz prostokątnymi zamkniętymi półkoliście oknami. Elewacje boczne symetryczne, 5-osiowe, artykułowane gzymsami kordonowym i wieńczącym, absydami w osiach elewacji z prostokątnymi otworami okiennymi zamkniętymi łukowo oraz blendami w absydach. Od południa korpus nawy zamyka szeroka pozbawiona dekoracji ściana, w środkowej części z trójkątnym zwieńczeniem z niewielką sygnaturką na osi, na przedłużeniu bocznych krawędzi z dekoracją w postaci zdwojonych wieżyczek zwieńczonych krzyżem. Do niej przylega 5-osiowa absyda prezbiterium z blendami w 3 środkowych osiach. Po obu stronach absydy parterowe 1-osiowe aneksy z wejściami od strony zachodniej i południowej.

Wartości historyczne: dokument materialny rozwoju zabudowy Mszczonowa

Wartości artystyczne: walory architektoniczne (plastyczne) kościoła o jednolitej stylistyce, zachowanego w oryginalnej formie i substancji.

Wartości naukowe: stanowiące wynikową dwóch poprzednich wartości: historycznej i artystycznej; budynek jako dokument minionej epoki może stanowić przedmiot badań naukowych.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania dobry, uszkodzenia pokrycia dachowego oraz obróbek blacharskich powodujących miejscowe zawilgocenie więźby i stropu, uszkodzenia tynków na elewacjach.

Zalecenia:

zachować bryłę i wystrój elewacji; wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi

10. Opracowanie karty (autor, data i podpis)

Bogusław Okupny
21/03/2020

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ		KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość MSZCZONÓW	
1. Nazwa CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY w zespole kościoła par. p.w. św. Jana Chrzciciela		2. Czas powstania XIII w.			
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym				4. Adres 96-320 Mszczonów ul. Żyardowska / Kościelna na działce geodez.: 361 obręb: 0001 ID: 143802_4.0001.361	
				5. Przynależność administracyjna województwo mazowieckie powiat żyrardowski gmina Mszczonów	
				6. Formy ochrony Cmentarz przykościelny na terenie działki wpisanej do rejestru zabytków województwa mazowieckiego nr A-1846 decyzją nr 16/2025 z dnia 14.02.2025 r.	

Cmentarz w części południowej (zdj. górne) orz w części wsch. (zdj. dół)

Zasięg przestrzenny wpisu do rejestru zabytków: kościół i teren cmentarza przykościelnego działka nr 361

Wycinek mapy ewidencyjnej w skali 1:2500. Źródło danych . <https://mszczonow.e-mapa.net/>

8. Historia, opis i wartości

Parafia w Mszczonowie wzmiankowana w dokumentach z 1324 r. Pierwszy kościół fundowany w XI-XII w. Cmentarz przykościelny założono w XIII w. podczas budowy pierwszej drewnianej świątyni.

Teren wokół kościoła wydzielony został wzmacniającym skarpę kamiennym murem z otoczków (który od strony północnej jest otynkowany i pomalowany) stanowiącym podstawę dla niewysokich, czworokątnych tynkowanych filarów, pomiędzy którymi znajdują się współczesne przesła metalowego ogrodzenia. Od północy brama wjazdowa flankowana szerokimi filarami z kwiatową dekoracją sztukatorską. Na filarach ujmujących furtki i bramę pełnoplastyczne wazy o dekoracyjnym trzonie i zwieńczeniu. Od strony ulicy Kościelnej w murze skarpy wejście do piwnic oraz schody z zakrystii do plebani. Cmentarz założony na rzucie nieregularnego wieloboku z kościołem w centrum. Na terenie przykościelnym nie zachowały historyczne nagrobki, po wschodniej stronie kościoła upamiętnienie ks. Polkowskiego w formie statuy z orłem w koronie. Ścieżki wokół kościoła wykonano z współczesnej różowej kostki betonowej z elementami małej architektury: ławkami, latarniami. Od północy, przed elewacją kościoła oraz od strony południowo-zachodniej historyczne nasadzenia, głównie lipy, po stronie wschodniej drzewa iglaste i krzewy.

Wartości historyczne: dokument materialny rozwoju Mszczonowa.

Wartości naukowe: cmentarz jako dokument minionej epoki może stanowić przedmiot badań naukowych.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania dobry, brak naziemnych form nagrobków.

Zalecenia:

Bieżące prace pielęgnacyjne.

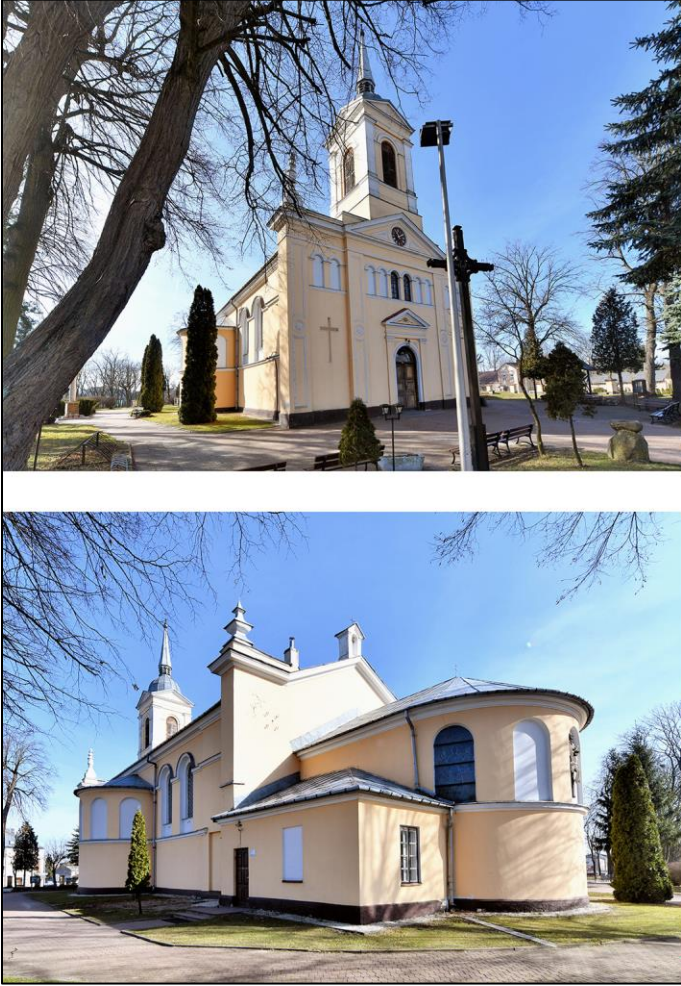
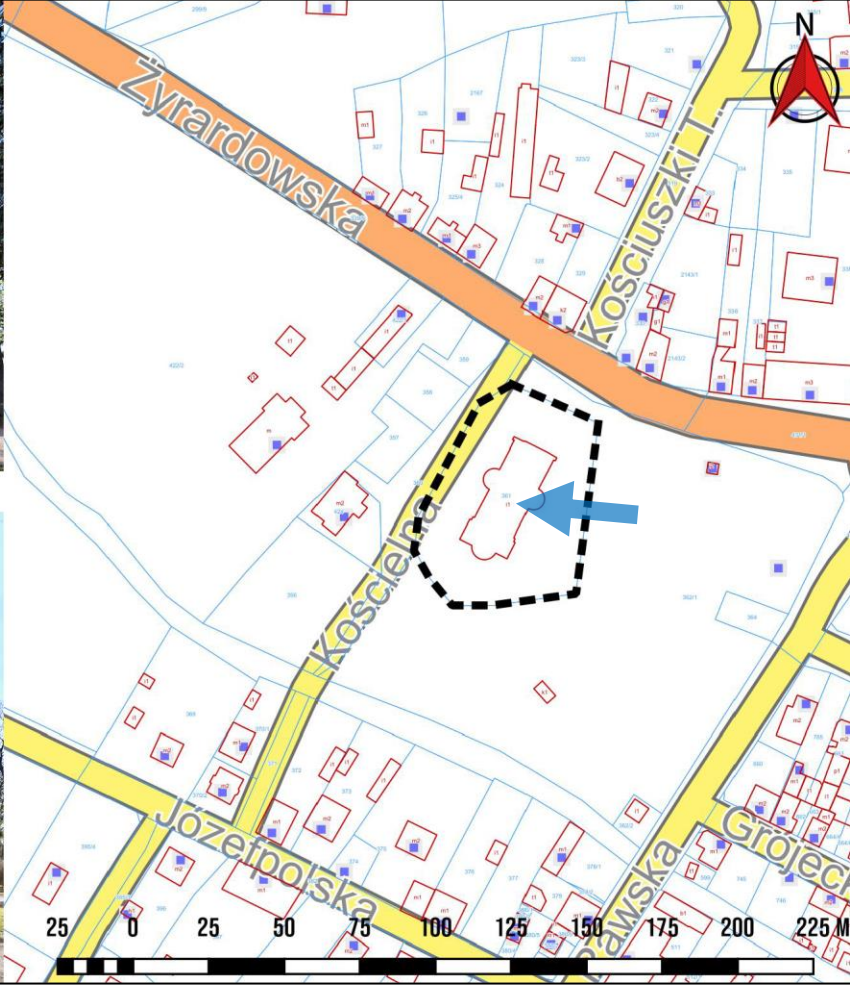
Wszelkie prace budowlane na terenie przykościelnym wymagają uzgodnienia ze służbami konserwatorskim

10. Opracowanie karty (autor, data i podpis)

Bogusław Okupny
21/03/2025

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość MSZCZONÓW
1. Nazwa KOŚCIÓŁ PARAFIALNY P.W. ŚW. JANA CHRZCICIELA	2. Czas powstania 1862-1865 r.		
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym 			4. Adres ul. Kościelna 96-320 Mszczonów ul. Żyrardowska / Kościelna na działce geodez.: 361 obręb: 0001 MSZCZONÓW ID: 143802_4.0001.361 5. Przynależność administracyjna województwo mazowieckie powiat żyrardowski gmina Mszczonów 6. Formy ochrony Wpis do rejestru zabytków województwa mazowieckiego nr A-1846 decyzją nr 16/2025 z dnia 14.02.2025 r.
Kościół od ptn-wschodu (zdj. górne) oraz od pld-zachodu (zdj. dolne) Wycinek mapy ewidencyjnej w skali 1:2500. Źródło danych . https://mszczonow.e-mapa.net/			Zasięg przestrzenny wpisu do rejestru zabytków: kościół i działka nr 361

8. Historia, opis i wartości

Kościół został wybudowany w miejscu gotyckiego kościoła zniszczonego podczas pożaru Mszczonowa w 1800 r. Kościół wzniesiono w latach 1862-1865 wg. projektu architekta Franciszka Tournelle'a, ucznia Henryka Marconiego budowniczego Guberni Warszawskiej, przez Juliana Kaliszewskiego, Budowniczego Powiatu Warszawskiego. Hełm na wieży z XX w. W latach 1976-1977 remont elewacji kościoła.

Kościół nieorientowany, murowany z cegły ceramicznej, elewacje malowane i otynkowane z zachowanym detalem architektonicznym w postaci cokołu, gzymsu podokiennego oraz kordonowego, wydatnego profilowanego gzymsu koronującego. Kościół założony na rzucie prostokąta z absydami kaplic bocznych oraz półkoliście zamkniętym, nieznacznie wydłużonym prezbiterium ujętym niskimi aneksami. Bryła zwarta, złożona z korpusu nawowego z parą półkolistych absyd w osiach elewacji bocznych, niższego i węższego półkoliście zamkniętego prezbiterium z dobudowanymi niższymi aneksami. Korpus nawy zamknięty dachem dwuspadowym, nad absydami dachy stożkowe, prezbiterium przykryte dachem dwuspadowym przechodzącym w stożkowy, aneksy zamknięte dachami dwupołaciowymi. W osi fasady czworokątna wieża zamknięta hełmem kopulastym i iglicą. Elewacja fasady spięta w narożach pilastrami 3-osiowa, 2-strefowa w części środkowej z pseudoryzalitem zwieńczonym tympanonem, z głównym wejściem w jego osi; wejście z portalem ujętym pilastrami na których profilowane belkowanie zwieńczone trójkątnym naczółkiem, powyżej pas sześciu prostokątnych, półkoliście zamkniętych blend z których w parze środkowej przebite okna; pseudoryzalit zamknięty gzymsem i tympanon w którym zegar, Skraje fasady zwieńczone parą wazonów. W osi fasady wieża z elewacjami spiętymi pilastrami oraz prostokątnymi zamkniętymi półkoliście oknami. Elewacje boczne symetryczne, 5-osiowe, artykułowane gzymsami kordonowym i wieńczącym, absydami w osiach elewacji z prostokątnymi otworami okiennymi zamkniętymi łukowo oraz blendami w absydach. Od południa korpus nawy zamyka szeroka pozbawiona dekoracji ściana, w środkowej części z trójkątnym zwieńczeniem z niewielką sygnaturką na osi, na przedłużeniu bocznych krawędzi z dekoracją w postaci zdwojonych wieżyczek zwieńczonych krzyżem. Do niej przylega 5-osiowa absyda prezbiterium z blendami w 3 środkowych osiach. Po obu stronach absydy parterowe 1-osiowe aneksy z wejściami od strony zachodniej i południowej.

Wartości historyczne: dokument materialny rozwoju zabudowy Mszczonowa

Wartości artystyczne: walory architektoniczne (plastyczne) kościoła o jednolitej stylistyce, zachowanego w oryginalnej formie i substancji.

Wartości naukowe: stanowiące wynikową dwóch poprzednich wartości: historycznej i artystycznej; budynek jako dokument minionej epoki może stanowić przedmiot badań naukowych.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania dobry, uszkodzenia pokrycia dachowego oraz obróbek blacharskich powodujących miejscowe zawilgocenie więźby i stropu, uszkodzenia tynków na elewacjach.

Zalecenia:

zachować bryłę i wystrój elewacji; wszelkie prace budowlane wymagają uzgodnienia ze służbami konserwatorskimi

10. Opracowanie karty (autor, data i podpis)

Bogusław Okupny
21/03/2020

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków

GEZ	KARTA ADRESOWA ZABYTKU		3. Miejscowość MSZCZONÓW
1. Nazwa CMENTARZ PRZYKOŚCIELNY w zespole kościoła par. p.w. św. Jana Chrzciciela	2. Czas powstania XIII w.		
7. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym		4. Adres 96-320 Mszczonów ul. Żyrardowska / Kościelna na działce geodez.: 361 obręb: 0001 ID: 143802_4.0001.361	
5. Przynależność administracyjna województwo mazowieckie powiat żyrardowski gmina Mszczonów		6. Formy ochrony Cmentarz przykościelny na terenie działki wpisanej do rejestru zabytków województwa mazowieckiego nr A-1846 decyzją nr 16/2025 z dnia 14.02.2025 r.	
Cmentarz w części południowej (zdj. górne) orz w części wsch. (zdj. dół)		Zasięg przestrzenny wpisu do rejestru zabytków: kościół i teren cmentarza przykościelnego działka nr 361	
Wycinek mapy ewidencyjnej w skali 1:2500. Źródło danych . https://mszczonow.e-mapa.net/			

8. Historia, opis i wartości

Parafia w Mszczonowie wzmiankowana w dokumentach z 1324 r. Pierwszy kościół fundowany w XI-XII w. Cmentarz przykościelny założono w XIII w. podczas budowy pierwszej drewnianej świątyni.

Teren wokół kościoła wydzielony został wzmacniającym skarpę kamiennym murem z otoczków (który od strony północnej jest otynkowany i pomalowany) stanowiącym podstawę dla niewysokich, czworokątnych tynkowanych filarów, pomiędzy którymi znajdują się współczesne przesła metalowego ogrodzenia. Od północy brama wjazdowa flankowana szerokimi filarami z kwiatową dekoracją sztukatorską. Na filarach ujmujących furtki i bramę pełnoplastyczne wazy o dekoracyjnym trzonie i zwieńczeniu. Od strony ulicy Kościelnej w murze skarpy wejście do piwnic oraz schody z zakrystii do plebani. Cmentarz założony na rzucie nieregularnego wieloboku z kościołem w centrum. Na terenie przykościelnym nie zachowały historyczne nagrobki, po wschodniej stronie kościoła upamiętnienie ks. Polkowskiego w formie statuy z orłem w koronie. Ścieżki wokół kościoła wykonano z współczesnej różowej kostki betonowej z elementami małej architektury: ławkami, latarniami. Od północy, przed elewacją kościoła oraz od strony południowo-zachodniej historyczne nasadzenia, głównie lipy, po stronie wschodniej drzewa iglaste i krzewy.

Wartości historyczne: dokument materialny rozwoju Mszczonowa.

Wartości naukowe: cmentarz jako dokument minionej epoki może stanowić przedmiot badań naukowych.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania dobry, brak naziemnych form nagrobków.

Zalecenia:

Bieżące prace pielęgnacyjne.

Wszelkie prace budowlane na terenie przykościelnym wymagają uzgodnienia ze służbami konserwatorskim

10. Opracowanie karty (autor, data i podpis)

Bogusław Okupny
21/03/2025

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków